

Posamezne številke
Navadne Din —
ob nedeljah Din 1—

"TABOR" izhaja vsak dan, razen v nedelje in praznikih, ob 18. uri. Datum naslednjega časa ter vsebino ne pošilja D 10—, za inštrukcije D 18—, dostavlja na dom D 11:50, na izkaznice D 10—, inštrukcije po dogovoru.

Naroča se pri upravi "TABORA",
MARIBOR, Jurčičeva ulica št. 4.

izdaja
Ljubljana

Poslana plačana v gotovini.

TABOR

Posamezne številke
Navadne Din —75,
ob nedeljah Din 1:50.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 270. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, prilika demo. Telefon št. 24. — Št. poslovalnice: 11.567.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopisi ne se vračajo.

Leto: IV.

Maribor, petek 9. februarja 1923.

Številka: 31

Kako vlečejo klerikalci kmete za nos?

V pondeljek so torej imeli klerikalci svoj zbor zaupnikov v Ljubljani, na katerem so postavili kandidate. Peščica ljudi je prišla in ponižno prikimala k temu, kar so že vnaprej sklenili dr. Korošec, dr. Honjca, Pušenjak in drugi. Da je to res, dokazuje dejstvo, da so klerikalni voditelji imeli že vnaprej pripravljene vse tiskovine za vložitev kandidatne liste, ki so jo v torko na vse zgodaj tudi že vložili, ker bi sicer bilo tehnično nemogoče v par urah od zbora zaupnikov pa do torka zjutraj ves material šele na podlagi sklepa zaupnikov pripraviti. Njihov zbor zaupnikov je bil torej navaden humbug, ki naravnost benedično ilustrira demokratičnost klerikalne stranke, s katero se njeni voditelji vedno ponašajo. Pa to naj opravijo klerikalne ovčice same med seboj.

Značilno je, kako so se dali klerikalni zaupniki od voditeljev potegniti za nos glede kandidatur samih. Klerikalna stranka se tako rada baha, da je kmečka stranka in na deželi bo celo nastopala pod imenom kmečka zveza. In zdaj si pogledajmo, kako je s kandidaturami kmetov v tej stranki. Na prvem mestu je seveda kmet dr. Korošec. Potem pa pridejo v mariborskem volilnem okrožju predvsem v poštev tisti kandidati, ki so postavljeni vsak za dva volilna okraja, ker imajo ti upanje na večje število glasov in s tem na izvolitev. Človek bi mislil, da bo kmečka stranka na taka mesta dala res kmete. Toda tu vidimo kmetec: duhovnika dr. Honjca, profesorja Vesenjaka in urednika Pušenjaka. Pravim kmetom (n. pr. Skabernetu in Vrečku) so dali samo po en okraj in jim seveda s tem onemogočili izvolitev.

Enako grdo igra s kmeti so zaigrali klerikalci v ljubljanskem volilnem okrožju. Tudi tu je na prvem mestu kmet dr. Korošec, na sigurnih mestih pa so kandidati, ki imajo po dva volilna okraja, in sicer zopet kmetje: urednik Gotičar in duhovnik Sušnik. Ta dva sta celo taka kmeta, da sta v prejšnji narodni skupščini zahtevala prepoved izvoza živine, kar je naravnost v nasprotju s takozvanim agrarnim programom.

Radovedni smo, če bodo pravi kmetje v klerikalni stranki vendarle začeli uvidevati, kako jih klerikalni kmečki osredovalci vlečejo in vodijo za nos v korist onih ljudi — nekmetov, ki iščejo samo za svoje osebe korita. Radovedni smo, če bodo končno vsaj nekateri začeli izpregledovati, da klerikalci niso ljudska stranka, ampak stranka ljudskih sleparjev.

Če primerjamo postopanje klerikalnih voditeljev s postopanjem naše stranke pri postavitvi kandidatov, vidimo ogromno razliko: naša stranka je dala baš kmečkim in obrtniškim kandidatom največjo možnost za izvolitev: odlična kmetovalec Petovar in Kühr kandidirata vsak v dveh okrajih, ravnotako odlična obrtnika Rebek in Gumzej.

Velika razlika med našo in klerikalno stranko je tudi v samem načinu postavljanja kandidatov. Naša stranka je sklenila po okrajih zbor zaupnikov in jim prepustila določevanje okrajnih kandidatov, klerikalni voditelji so sklicali peščico ljudi v Ljubljano in jim milostno pustili prikimati k temu, kar so voditelji že vnaprej določili.

Eto, to vam je demokratičnost klerikalizma. Evo vam kmetje, kako vas zna klerikalci lepo vleči za nos!

Dr. Kukovec za našo nacionalno posest.

Intervencija pri notranjem ministru glede celjskih dogodkov in pakta z Nemci.

Beograd, 7. februarja. Gosp. poslanec dr. Kukovec je danes pri ministru za notranje stvari Vujičiću protestiral, da bi se dajale narodnim manjšinam enostransko dalekosežne nacionalne koncesije brez zaslišanja nacionalnih strank, ki stoje na stališču ustave. Na grožnjo, da bodo narodne stranke v Sloveniji izvajale skrajne konsekvence, če se bo zatiral slovenski življenj na korist Nemcem, je izjavil Vujičić, da se ni dosedaj ničesar drugega ukrenilo, kakor da se je dala tudi Nemcem volilna pravica ter dovolila v Celju nemška veselica. Na opozorilo, da so bili favorizirani celo Nemci iz inozemstva ter da je bilo več avstrijskih nemških družin na zabavi, ki je bila nemška politična manifestacija, je odgovoril minister, da on tega ni odobrila in da razume, da je državotvorni element imel povod biti nezadovoljen. Na vprašanje, ali more dati decidirano izjavo, da se ne bodo reševali administrativni spori glede nemških razpuščenih društev brez predhodnega zaslišanja predstavnikov državotvornih slovenskih strank v korist Nemcem, je odgovoril minister izogibajoče, češ, z njegovo vednostjo se to ne bo prakticiralo.

Ministrove izjave niso zadovoljive; tem manj, ker se glede pakta z Nemci govori, da je izvršitev nemških zahtev določena za čas po volitvah. O paktu samem dr. Kukovec kot opozicijski poslanec z ministrom seveda ni mogel razpravljati.

Drugo vprašanje, ki ga je postavil dr. Kukovec ministru, je bilo, zakaj pokrajinska uprava terorizira opozicijske kandidate in kako je mogel pokrajinski

namestnik pretiti obrtnikom, zlasti v Prekmurju kandidatu Štefana Kührju in njegovemu prijatelju Benku ter predsedniku obrtnega društva v Mariboru, da imajo pričakovati škodo v svojih obratih, oziroma pri financiranju obrtnih razstav, če ne bodo upoštevali pri volitvah zahtev radikalne stranke. Minister Vujičić je odgovoril, da on čuva pri volitvah popolno svobodo in da njegovi stranki ni na tem, da bi bili v Sloveniji izvoljeni radikalni poslanci. Minister le želi izvolitev državi zvestih poslancev, naj si bodo katerekoli stranke, od katerih pričakuje, da bodo tudi v narodni skupščini sodelovali, da se ohrani ustava.

Tudi ta odgovor ministra je le prazen izgovor. Dejstva, ki jih je navedel posl. Kukovec, stoje, in ministrova izjava, da on čuva svobodo(!), jih ne spravi s sveta. V ostalem je postopanje pokrajinskega namestnika po členu 96. volilnega zakona kaznjivo z izgubo čina in bo po brezuspešni intervenciji potrebna kazenska ovadba pri okrožnem sodišču, ki je za to kompetentno.

Končno je dr. Kukovec interpeliral ministra glede novice, ki jo je objavil pokrajinski namestnik v ljubljanskem listu glede velikih županov, češ, da ostane kompetenca pokrajinskih uprav neokrnjena. Dr. Kukovec je opozoril, da se ta komuniké tolmači od gotove strani tako, kakor da bi bila suspendirana izvedba zakona z dne 26. aprila 1922. Minister je odgovoril, da so izdane odredbe za pripravo likvidacij pokrajinskih uprav in da bodo takoj po končanih volitvah nastopili veliki župani v polni funkciji.

Razkol v radikalni stranki.

Proglas Stojana Protića.

Beograd, 8. februarja. (Izv.) Včeraj zvečer je akcijski odbor neodvisnih radikalcev določil definitivno besedilo proglasa, ki ga izda za javnost. Proglas je podpisal v imenu odbora neodvisnih radikalcev Stojan Protić in bo objavljen danes predpoldne.

V uvodu pravi Protić: To, česar so se bali mnogi radikalci in čemur sem se vedno izogibal, odkar se tri ali bolje rečeno štiri leta ne strinjam z načelnikom radikalne stranke — to se je zgodilo. Med menoj in radikalno stranko oziroma njenim vodstvom je nastal popoln prelom in razid. Z menoj so vsi oni, ki so o ustavi istega mnenja kakor jaz.

V nadaljnjem delu proglasa opisuje Protić spor, ki vlada v radikalni stranki glede ustave, pobija Pašičevo stališče, na glasu potrebo ustavne revizije in napoveduje odločen boj sedanji reakciji.

Izenačenje uradniških doklad.

Beograd, 8. februarja. (Izv.) Včeraj popoldne se je vršila seja finančnega odbora. Razpravljalo se je o predlogu finančnega ministra glede izenačenja draginskih doklad državnih namestnic. Finančni minister dr. Stojadinović je izjavil, da uradniškega vprašanja ni mogoče rešiti, dokler je parlament razpuščen. Prva skrb nove skupščine bodi, da reši to vprašanje. Finančno ministrstvo je prejelo mnogo predlogov posameznih organizacij, ki jih pa ne more vzeti v pretes, ker so dospeli prepozno. Uradniki v Srbiji so izjavili, da bodo zadovoljni, če se draginske doklade »prečanski« uradnikov izenačijo z njihovimi. Na to je finančni minister pojasnil nekatere točke izpreminjevalnega predloga in prosil, naj finančni odbor njegov načrt odobri.

O njegovih izvajanjih se je vnela de-

bata, v katero je posegel tudi Milan Pribičević, ki je dejal, da bo glasoval proti, ker bi vsak glas za vladni predlog pomenil zaupnico režimu, on pa sedanji vladi ne more zaupati.

Po govorih posameznih odbornikov je povzel besedo finančni minister in zavzel svoje stališče napram nekaterim očitkom in kritikam. Pri glasovanju je bil njegov predlog sprejet s 17 glasovi proti 4 glasovom. Proti so glasovali: Divac, Pašić, Milan Pribičević in Popović.

Finančni minister je privolil, da se je njegovemu osnutku dodal sledeči odstavek:

V slučaju, da bi katerekoli kategorija vpokojencev dobila vsled izenačenja doklad še nižje doklade kot jih je imela doslej, se ji pripozna razlika do višine dosedanjih doklad.

Finančni minister pa je odklonil predlog, da bi se povišanje doklad izplačalo že od 1. januarja dalje; povišanje se bo izplačevalo začevši s 1. marecem.

Konečno so bili odobreni krediti posameznih ministrstev.

Novi albanski poslanik pri kralju.

Beograd, 8. februarja. (Izv.) Včeraj opoldne je sprejel kralj v slavnostni avdienci prvega albanskega poslanika na našem dvoru Ali Rirra Bolonija.

BORZA.

Curth, 8. februarja. (Izvirno). Predborza, Pariz 33.00, Beograd 4.90; London 24.92; Berlin 0.015, Praga 15.80, Italija 25.70, Newyork 533.25, Dunaj 0.00745, žigovane krone 0.0075, Budimpešta 0.2025, Varšava 0.015, Sofija 3.10, Bukarešta 2.55.

Politične vesti.

* Dementi, ki potrjuje. Včerašnje ljubljanske »Jutranje Novosti«, katere finansira »Jadranska banka«, oziroma g. Kamenarović kot glasilo slovenske radikalije, prinašajo na uvodnem mestu z ozirom na naša in »Jutrova« razkritja, glede kravje kupčije radikalcev z Nemci in nemčurji v Sloveniji na račun naših nacionalnih pridobitev izjavo, ki naj bi bila nekak dementi, je pa v resnici potrdilo, da smo napisali resnico. Čitali smo že mnogo dementijev, toda takega kot je ta, še ne. Izjava navaja, da ima v narodnoradikalno stranko svobodni pristop poleg vsakega Srba, Hrvata in Slovenca tudi vsak tujerodni državljani, torej tudi Nemec, Madžar, Turek, Hotentot itd. Specijelno v vprašanju svojih odnosov do Nemcev v Sloveniji pa stoji na stališču, da jim je svoboden pristop v stranko. Jasno se torej razvidi iz te izjave, da radikalji res vabijo v svojo stranko Nemce ter da jim za to uslugo ponujajo seveda koncesije, kakor vsaka stranka svojim volilcem. Toda tudi ne glede na to izjavo je jasno, da pomenja vsako pakiranje kake naše stranke z Nemci že samo na sebi ogrožanje naših narodnih interesov. Tudi če bi radikalji Nemcem ne obljubili vrnitve gledališč, planinske koče itd., bi bili njihovi poslanci, ki bi bili zvoljeni od nemških volilcev, obvezani ščititi nemške interese. Vsako ščitenje nemških interesov pri nas pomeni že samo na sebi ogrožanje naših jugoslovenskih nacionalnih pravic. In končno — ali se sme stranka, katero tvorijo tudi iredentistični tujerodni elementi, sploh še imenovati narodno? Mi mislimo, da ne! Povdvarjanje narodnosti radikalne stranke je sploh najostudnejša sleparija. Ti stranki gre samo za to, da se legalno ali ilegalno obdrži na vladi, narodnost pa le zlorablja, istotako kakor zlorablja klerikalna stranka vero v svoje ostudne strankarske in osebne namene. Danes radikalna stranka morda še lahko zlorablja narodnost v svoje umazane namene, toda prišel bo čas in ta čas morda ni več tako daleč, kakor izgleda, ko ji bo narod, ki je res naroden, sam na najodločnejši način prepovedal izrabljati še nadalje vzvišeno narodno ime.

* Korošcem in njihovim prijateljem v Jugoslaviji. Za prvim poklonom Primorcem se obrača senilni g. G. N. v »Jutranjih Novostih« sedaj do Korošcev in njihovih prijateljev v Jugoslaviji ter jim skuša dokazati, da je edina stranka, kateri se lahko pridružijo — radikalna. Svojo trditev podpira s tem, da so radikalci edina velika in enotna stranka v naši državi ter da so pripravljeni zaščititi interese koroških Slovencev v eventualni represaliji proti Nemcem v naši Jugoslaviji. Če bi te trditve ne prihajale od človeka, ki že davno boleha na duševni ignoranci, bi rekli, da so činično zlobne in ironične, tako pa imamo zanje samo en izraz — budalost. O enotnosti radikalne stranke, ki je razbita na Pašičevci in Protičevce, ki so si tako hudo v laseh, da si medsebojno razbijajo shode, menda ni treba dokazovati, da je v sredini votla, okrog pa je nič ni. Še bolj budalasta pa je trditev, da bodo radikalci zaščitili koroške Slovence z represalijami proti našim Nemcem. Radikalji so se z našimi Nemci najtesneje zvezali ter jim za ceno njihovih volilnih kroglice vračajo celo naše mariborske gledališče, planinsko kočo itd. Radikalji nočejo zaščititi pred Nemci niti nas Slovencev v narodni državi Jugoslaviji, ampak ščitijo nasprotno nemške interese pri nas na račun nas. Še toliko manj bodo potemtakem zaščitili interese koroških Slovencev. Gospod G. N. končuje svoj sirenski članek z besedami: »In Korošci naj zdaj težko izbirajo! Čemu po ovinkih, kar

NRS naj dajo prednost pred vsemi, pa bo najbolje preskrbljeno za koroške interese! Ker g. G. N. ne navaja tu nič konkretnega, kaj in kako bo najbolje preskrbljeno za koroške interese, dopolnjujemo ta odstavek mi: »Čemu po ovin-kih, kar NRS naj dajo Korošci prednost pred vsemi, pa bodo na konzulskem stole v Celovcu vedno sedeli taki konzuli, kot je bil g. Rešić, ki se bodo, mesto da bi se zavzemali za naše nesrečne slovenske koroške brate, v bratskem objemu družili s Heimatsdienstlerji in z ljudmi okoli najstrupenejšega pangermanskega lista »Freie Stimmen«.

»Za kaj vse skrbi klerikalci. Na zboru zaupnikov klerikalne stranke v Ljubljani dne 5. tm. je naglašal dr. Korošec tudi, za kaj vse skrbi njegova stranka. Rekel je: »Mi smo zastopniki zatiranih mas slovenskega ljudstva. Mi smo oni, ki moramo braniti slovensko zemljo, slovenski jezik, slovenskega uradnika in obrtnika, slovenskega kmeta in delavca. Da vidi javnost, kakšna je klerikalna zaščita omenjenih stanov, navedemo samo par besed in dokazov: »Zatiranje mase slovenskega ljudstva ščitijo tako, da ga vodijo za nos, mu obetajo vse mogoče, če yoli ž njimi, ne dajo pa mu ničesar. Za slovensko zemljo se bore klerikalci tako, da paktirajo z Nemci za občinske volitve v Mariboru ter hvalijo g. Hribarja, ko ščiti Nemce in preganja Slovence. Za slovenski jezik skrbe tako, da po raznih beznicah a la »Rotovž«, neka gostilna ob Dravi itd. nemškutarijo. Slovenskega uradnika ščitijo tako, da ga, tudi če ni ničesar zakrivil, denuncirajo. Za obrtnika skrbe tako, da ga po svojem časopisu psujejo (slučaj Novak itd.) ter podpirajo nemške obrtnike. Slovenskega kmeta ščitijo tako, da ga vodijo za nos ter ga s svojim časopisjem, mesto da bi ga izobraževali, ponemčujejo. Za slovenskega delavca pa skrbe še najbolj, ker ga, ko so na vladi, zdravijo in preskrbljujejo na najuspešnejši način — s krogli (slučaj Zaloška cesta v Ljubljani).

»Radikalci za Primorce. Hud in oster lov so pričeli radikalci v Sloveniji posebnost na Primorcu, katerim obljubljajo vse mogoče, če volijo ž njimi. Radikalni, od Jadranske banke plačani agenti, morajo smatrati Primorce za res skrajno naivne otročaje, kajti sicer bi ne prihajali med nje s takimi neumnimi frazami, katerim noben pismen človek ne veruje. V svojem v cirilici tiskanem časopisu se zavzemajo radikalci za čim tesnejše zveze z Italijo, češ, da med srbskim in italijanskim narodom ni bilo nikoli nasprotja in jih tudi danes radi par Hrvatov in Slovencev ne sme biti. Te liste čita tudi mnogo Primorcev, zato Primorci radikalnim vabam ne bodo nasledili. Naši Primorci so preveč kulturni in zreli, da bi se dali loviti na limanice kakor kaki arnavtski kalini.

»Ostudna vaša. Srbsko radikalno časopisje »Tribuna«, »Balkan«, »Srbija« itd. piše dan za dnem z najogabnejšimi izrazi o jugoslovenstvu in Jugoslaviji. To časopisje naziva one državljane, ki so nazivajo Jugoslovane in našo državo Jugoslavijo lopove, izdajalce, sovražnike Srbije itd. Tudi Pašić sam je javno v mi-

nistrski seji napovedal boj jugoslovenski misli. Ideal radikalov je hegemonistična Velika Srbija, v kateri bi bili »prečani« premaganci in podjarmljeni. Tako v Srbiji, doma, drugače pa v Sloveniji. Ljubljanske radikalne »Jutrarnje Novosti« pišejo o Jugoslaviji, nazivajo nas Jugoslovane itd. Ali ni to ostudna igra, namenjena samo za vabo, na katero naj nasede naše ljudstvo, ki je res jugoslovensko. Toda naše ljudstvo ni tako naivno in zna tudi toliko čitati časopisje pisano v cirilici, da ve kaj piše.

»Poincare pripravlja še ostrejšo odredbo proti Nemčiji. Na dineju, ki ga je priredila zveza republikanskih žurnalistov, je povzel besedo Poincare in podal zgodovinski pregled raznih etap, ki so privedla do okupacije Porurja. Opisal je kako je Francija več let kazala potrpežljivost, navsezadnje pa je bila prisiljena poseči po izsiljevalni politiki. Poincare je izjavil, da je bila okupacija izvedena metodično in mirno kljub organiziranemu odporu Nemčije. Francija, je dejal, si želi le to, da Nemčija plača odškodnino in da jamstvo, da bo Francija v bodočnosti sigurna pred kakršnimkoli napadom iz Nemčije. Druga, kakor to, ne iščemo ob Rennu in v Porurju. Odločeno pa bomo vztrajali na svojih zahtevah, da dosežemo to, kar nam gre. Če bo treba, bomo napravili še daljše gospodarske korake, ki bodo podkrepili zasedbo; ne odstopimo pa za nobeno ceno. Če si bo Nemčija dobro premislila celo stvar, bomo radi volje slišali njene predloge, vendar pa si ne damo postaviti nikakih predpogojev in se tudi ne damo zavarati z raznimi obljubami. Hočemo dejstev, ne prehodnih, marveč trajnih dejstev. Gre za obnovu našega uničenega ozemlja, še več: gre za bodočnost Francije in za evropski mir. Ta mir hočemo postaviti na neuničljivo podlago, pri čemur pa ne zahtevamo nemške zemlje, zahtevamo le reparacije in sigurnost.

»Madžarska na poti k zunanjepolitični preorientaciji? Znani madžarski publicist, bivši vsenčlilski profesor in član Karolyjeve vlade dr. O. Jaszi je objavil v listu Bécsi Magyar Ujság zanimiv članek, ki ga citirajo zlasti češki listi. V članku napoveduje bližajočo se preorientacijo madžarske politike. Sodeč po izjavah nekaterih madžarskih politikov in celo članov vlade, se današnji režim zaveda svojih neuspehov in išče načina, kako bi svojo pustolovsko politiko nadomestil s politiko konstruktivnega dela. Vzroke te domnevane preorientacije vidi dr. Jaszi predvsem v dejstvu, da so doslej vse zapadne velesile odklonile madžarsko zavezanost. Madžarski vladarji nadalje uvidevajo, da je vzdrževanje trede vzbudilo in okrepilo politične življe, ki bi jim utegnili zrasti brez glavo in katerih daljše delovanje bi neizogibno privedlo do vojne z okoliškimi državami. (Dr. Jaszi misli madžarski »fašizem«.) Končno so tudi gospodarski vzroki, ki Madžarsko silijo na nova pota. Če bodo meje hermetično zaprte ne bo mogla Madžarska živeti; njen bodoči gospodarski razvoj je po naravi odvisen v veliki meri od okoliških držav. S tem sedanjim madžarskim režim priznava — sklepa dr. Jaszi — da je bila edina pravilna

politika ona, ki jo vodijo madžarski emigranti. Ta politika hoče popolno demokracizacijo Madžarske, povišanje domače produkcije in živahne gospodarske in kulturne stike z okoliškimi državami. — Tako odlični madžarski politik, ki je znan tudi kot prijatelj Jugoslovanov. Zdi se pa, da je optimizem dr. Jaszija nekoliko prezgodnji in da je žal zelo malo znamenj pripravljajoče se temeljite preorientacije na Madžarskem.

Dnevna kronika.

— Srebrna poroka. 25letnico poroke in javnega delovanja kot organizator obrtniškega praznuje v ožjem družinskem krogu in v krogu svojih dobrih prijateljev jutri dne 9. februarja, lastnik paromlina, podpredsednik Zveze južnoštajerskih obrtnih zadrug in svetnik trgovske in obrtniške zbornice gospod Jakob Zadravec v Središču ob Dravi. Vestnemu družinskemu očetu in gospodarju, kakor tudi vrlému delavcu na narodnem in obrtniškem polju želimo, da bi preživel še mnogo let s svojo zvesto družico v zdravju, sreči in zadovoljstvu! Živela jubilarita!

— Zveza Slovenije z morjem. Iz Beograda nam poročajo iz zanesljivega vira, da je g. ing. R. Kavčič definitivno imenovan za šefa sekcije za trasiranje železniške zveze Slovenije z morjem t. j. Koperje in Černomelj preko Severina na Vrbovsko ter St. Janž-Sevnica. S trasiranjem se začne takoj.

— Vprašanje južne železnice. Dne 15. t. m. se vrši v Beogradu glavna konferenca glede »Južne železnice«. Pred konferenco se delegati in strokovnjaki v ministrstvu zunanjih zadev posvetujejo o vseh vprašanjih, ki so v zvezi s problemom omrežja in pravzaprav Južne železnice v Jugoslaviji. Posvetovanja imajo informativen značaj. Dopisnik »Sl. Naroda« poroča, da obstojata dve resni kombinaciji 1. kombinacija o zakupu Južne železnice s strani naše države, ki bi izplačevala Južni železnici 22.50% brutto dohodkov, minimum 5.200.000 zlatih frankov. Zakup bi trajal do leta 1968, ko ugasne družbina koncesija. 2. Kombinacija hoče, da bi država prevzela omrežje Južne železnice v svojo državno režijo in eksploatacijo, družbi pa bi plačevala 22.50% brutto-dohodkov. Izgleda, da bo naša država sprejela prvo kombinacijo.

— Zopetna otvoritev pošte Puconci v Prekmurju. Dne 10. septembra 1928 začasno zatvorjena pošta Puconci v Prekmurju prične z 12. februarjem t. l. zopet posloovati z novim imenom »Puconci« v prejšnjem obsegu in s prejšnjim poštnim okolišem. Pošta Puconci bo imela 6-kratno zvezo v tednu in sicer: ob ponedeljkih, sredah in sobotah k vlakom na progi Murska Sobota—Hodoš, ob torkih, četrtkih in petkih pa po poštnem slu na pošto v Murski Soboti. Krajevna in selška dostava se bo vršila kakor pred ukinitvijo.

— Stavka cestne železnice v Ljubljani. Ker uprava ljubljanske cestne železnice, ki ima svoj sedež na Dunaju, ni ugodila zahtevi uslužbencev za nabavni

prispevek in ker se vedno ni podpisala že 8. junija 1922 sklenjenega dogovora, so uslužbenci v sredo, dne 7. t. m. opoldne napovedali stavko in ustavili obratovanje cestne železnice.

— Za hrbtom Nemčije stoji sovjetska Rusija. Uradno glasilo sovjetske vlade »Izvestija« piše, da bi napad antante na Nemčijo pomenil za Rusijo »casus belli«, ker bi sovjetska Rusija nikdar ne mogla dopustiti, da bi bila Nemčija uničena.

— Italijanske davčne specialitete. — Italijanska državna blagajna trpi, kakor vse evropske državne blagajne, na večni sušici. Da bi tej nevarni boleznj odpomogli, so Italijani uvedli poleg sedanjih davčnih kuriozitet še davek na — napise v tujem jeziku. S tem so seveda predvsem zadeti Jugoslovani v zasedenem ozemlju in tirolski Nemci.

— Polentarizanje sodišč. Italijanski ministrski svet je sklenil, da se uvede na vseh sodiščih, ki pripadajo italijanski državi, samo italijanski jezik, vsi drugi jeziki, kakor slovenski, hrvaški in na Tirolskem nemški se morajo odpraviti.

— Velikanski potresi na Sandwich-otokih. Iz Newyorka poročajo: Na otokih Sandwich se je pojavil katastrofalni potres. Takoj po prvih udarcih se je morje razlilo na otok in porušilo mnogo hiš in mostov. Dva kraja sta deloma uničena. Število žrtv še ni znano. Hkratu je začel delovati ognjenik Lasen.

— Zaplenjeno orožje na Madžarskem. Medzavazniška kontrolna komisija je izvršila preiskavo v krajih Budahok in Nagystete pri Budimpešti ter zasledila veliko zalogo pušk, mitraljezov, municije in metalcev min. Komisija je vso zalogo zaplenila in odredila, da se transportira iz Madžarske.

Seja občinskega sveta mariborskega.

Proračun končno sprejet.

Klerikalci nadaljujejo s svojo demagogijo. — Duhovnik dr. Jerovšek postavlja na laž. — Koruzni protest klerikalcev. — Žebot zopet blamiran. — »Pa še drugič gospod doktor!«

Maribor, 7. februarja.

Po dolgem času so se k današnji seji zopet zbrali občinski svetniki skoraj polnoštevilno. Razen bolnega dr. Verstovška in običajno odsotnih narodnosocijalističnih odbornikov, so bili navzoči vsi občinski odborniki. Zadnji »kašperiteater« je privabil zopet polno galerijo občinstva.

Z nekako porogljivo-dobrodušnim nasmehom se je ob pol 20. uri prikazal g. župan ter otvoril sejo in v potuhnjeno jezo klerikalcev konstatiral sklepčnost. Uvodoma poroča župan, da je novo vpo-klicani obč. svetnik Ferenc (NSS) odklonil mandat, ker je kot izvršilni organ okraj. sodišča skoraj stalno odsoten iz Maribora ter bi ne mogel redno vršiti svoje funkcije, kar potrjuje tudi stranka NSS. Proti razrešitvi nastopi dr. Leskovar, češ, da je moral Ferenc to vedeti že takrat, ko je kandidiral v občinski svet. Za občinski svet pa je merodajen samo občinski pravilnik, ki dopušča razrešitev mandata samo v slučaju bolezni ali starosti. Župan je moral pravnega zastopnika občine mariborske počiti, da je merodajen predvsem občinski volilni red, na kar je bil odstop Ferenc, z večino glasov sprejet. Na njegovo mesto pride vikar preglednik Franjo Arko.

Ko preide župan na to na dnevni red in pozove poročevalca, podžupana Dr. Zeviča, naj referira o proračunu, se dvigne duhovnik dr. Jerovšek in v dolgovzemnem govoru očita županu, da ne pozna občinskega štatuta; (medklicij socijalistov: že spet! demagogija! hrup). Dr. Jerovšek županu: »Napravite rad! (smeh) župan: pustite ga vendar govoriti, naj pove, kar je že desetkrat povedal!« Dr. Jerovšek nadaljuje: župan je brez vednosti občinskega sveta izplačal pravilno Kobilbesnu, sebi nakazal zvišane doklade in ponovno dokazal, da nič ne pozna občinskega štatuta. (Pri socijalistih nastane zopet hrup: župan zvoní.) Dr. Jerovšek: Vas nič ne ubogajo! Ko se je hrup zopet polegel, nadaljuje dr. Jerovšek, da tuji pri glasovanju o proračunu župan ni postopal po dolžnosti občinskega reda in se ga moral držati, če le klerikalci počitli. Tudi pri današnji seji, ki je sicer sklepčna, je župan krši štatut, ker ni pravilno, t. j. 3 gl.

Dr. Leopold Poljanec:

Naraščaj Rdečega križa.

Vseučilišni profesor dr. Leonid Pitamice je poročal v 7. številki letošnjega »Preroda« pod naslovom »Revolta proti avtoriteti« o znamenitem članku, ki ga je pridobil ameriški sodnik James M. Beck v angleškem mesečniku »The Fortnightly Review«.

To poročilo me je globoko prevzelo. Znano je pač vsem, da nas tlači pet egipčevski nadlog: brezprimerno izpodbijanje avtoritete, strastna mržnja ljudi med seboj, splošni odpor proti dobi, nezmerena želja po zabavi, in sirovi materializem, ki zanika vsako duševnost v našem življenju. Znamo to ter se izgovarjamo z izrednim stanjem po vojni, z vojno psihozo in drugimi takimi krilatnicami, ki se vselej porajajo tam, kjer ni jasnih pojmov. Zato te pretrese tembolj, ako spoznaš, da so te zle energije že desetletja utajene v človeštvu kakor žerjavica pod pepelom in da jih je svetovna vojna le izprožila ter njih pogubno delo pospešila. Človeška družba je kakor jetičen bolnik, ki mu bolezenske kali že dolgo razjedajo rano, ki pa se v vročnici tolaži, da mu je škodil le zadnji izorebod v burji. Treba bi bilo,

da časniki Pitamicev članek večkrat ponatisnejo, da bi si človeška družba v njem kakor v zrcalu ogledala izmučeno in izpačeno lice.

Kdo nam pomaga v tej sili in kako? Na sedanjih dorastli rod ne smemo preveč računati; vse gleda v mladino, njo je treba vzgojiti za boljše in srečnejše življenje. Beseda »vzgoja« lepo zveni, toda kako težko je »vzgajati!« Mimo starišev bi morali vzgajati mladino mi učitelji, saj jo imamo na dan 4—5 ur v rokah; le da moramo ta čas izvečine porabiti za pouk, ker tako zahteva naša mehanična doba. Po šoli je otrok 19—20 ur ali doma v rodbini, ki ga dostikrat noče ali ne more vzgajati, ali pa v družbi in na ulici. Kako vzgaja ulica, vemo vsi, ni treba, da bi dalje o tem govorili. Tako se dostikrat dogaja, da klice zlatih zrn, ki jih vestni učitelji sejejo v mlada srca, ob izhojenih potih in na kamenju kmalu ovenejo.

Najtežavnejše je vzgojno delo zato, ker šola in dom ne delujeta skupno, temveč si čisto se celo nasprotujeta. Tako je višji šolski svet uvedel lani na ljubljanskih osnovnih šolah s podporo naraščaja ameriškega Rdečega križa »Igro za dobro zdravje«. Učitelji so se iz večine z vneto poprijeli te ideje, mladina tudi; toda iz-

podletelo nam je in letos opazamo splošno malodušnost in potrlost. Starši namreč kot domači nadzorniki igre razen redkih izjem niso podpirali šole, matere so sinom in hčeram pridno delale »križce« tudi v predalih za one predpise, ki jih otroci niti vršili niso, ter jih tako naravnost navajale k laži in prevari. V Ljubljani torej ni šlo, zakaj zgradba na takih temeljih mora razpasti, da kamen ne ostane na kamenu; v Češkoslovaški republiki pa je leta 1921 z denarnio pomočjo ameriškega naraščaja Rdečega križa igralo to igro 70.000 otrok, letos pa jo igra več kot 165.000 otrok.

Kako bi pač združili dom in šolo k skupnemu delovanju, to je zdaj veliko vprašanje. Rodbinski večeri so se preživeli; če jih skušamo zdaj le obnoviti, se nam lahko primeri, da se izpremenje v samozvana sodišča, kjer bo grmelo in treskalo proti šoli in proti učiteljem. Po moje mnemu lahko postane naraščaj Rdečega križa v kraljestvu Srbov, Hrvatov in Slovencev mimo drugih vzvišenih ciljev zlati most, ki zveže razdvojena tabora — dom in šola.

(Dalje prihoduje.)

prej sklical občinske seje, kaj objavil dnevnege reda. Nekateri odborniki sploh niso sprejeli povabila, on pa se le tekoni današnjega dne. Ker torej seja ni pravilno sklicana, je neveljavna in so neveljavni tudi vsi, na današnji seji event. sprejeti sklepi, proti katerim v imenu kluba SLS že vnaprej protestira.

Župan odvrne, da na obrabljene fraze o provizijah in dokladah ne bo odgovarjal in lahko dr. Jerovšek o tem še desetkrat govori. Glede glasovanja o proračunu pravi, da je bil uverjen, da je bilo pravilno in je še le naknadno dognal, da je manjkalo samo en glas. Zadnja seja je bila pravilna in sklepna vse dotlej, dokler dr. Jerovšek ni odnesel zadnjih dveh desetih moža in tako onemogočil sklepčnosti. Današnja seja je bila pravilno razpisana in so bili vsi obč. svetniki pravčasno obveščeni razen dr. Jerovškega in Žebota. Dr. Jerovšku se je vabilo dostavilo v Cirilovo tiskarno, kjer pa so obč. temu organu izjavili, da se je dr. Jerovšek odpeljal v Zagreb in se vrne še le v ponedeljek. (Dr. Jerovšek: Laži! Medklici socialistov: Fui, demagogija! hrup. Župan zvonil.) Žebotu je bilo vabilo dostavljeno dne 3. tm. popoldne na cesti, kjer pa ga Žebot ni hotel sprejeti, češ, naj mu ga dostavi na dom. Doma se je njegova žena skrila, neka druga navzoča dama pa je dostavljalec izjavila, da žena ni upravičena prevzeti za svojega moža. Od takrat pa do danes pa Žebota, ki je hodil po shodih, ni bilo mogoče dobiti, da bi se mu vabilo dostavilo. Radi tega pa se seja ni neveljavna, ker bi sicer klerikalci lahko na ta način vsako sejo onemogočili. Od vseh strani so letele na dr. Jerovškega in Žebota psovke, kot: lažnjivi, farizeji, demagogi, pobalinstvo in slično. Kljub temu, da sta bila oba postavljena na laž, je dr. Jerovšek zahteval, da se njegova izjava s protestom proti današnjim sklepom sprejme v zapisnik. Med splošnim smehom je izjavil tudi Žebot, da se pridružuje temu protestu. Veselost v dvorani je še povečal predlog nekega socialista, naj se vsaka beseda dvakrat podčrta.

Po tem neizogibnem demagoškem natopu klerikalcev se je pričela končno razprava o proračunu. Podžupan Družović poroča, da se je po črtanju in skretnju raznih postavk prvotni primanjkljaj v znesku 3.978.905 D zmanjšal na 2.630.505 din. Za kritje tega primanjkljaja predlaga odsek zvišanje raznih občinskih davščin in doklad, o katerih se je že razpravljalo v prejšnjih sejah ter čita tozadevne predloge. Pri glasovanju o posameznih postavkah so se klerikalci vzdržali glasovanja, za proračun pa so glasovali socialisti, demokratje, demokratje, iz NSS izstopivši: g. Novak in od narodnih socialistov kamor bančni uradnik Šega. Zanimivo je, da so nekatere nove davke predlagali ravno narodni socialisti, ki pa se danes glasovanja razen g. Šega sploh niso udeležili. Pri končnem glasovanju o celoletnem proračunu so glasovali proti samemu klerikalci, narodni socialisti razen g. Šega so se vzdržali glasovanja, tako, da je bil proračun v 6. proračunski seji sprejet s 25 glasovi večine. Ob pol 21. uri je župan zaključil sejo. Odhajajočemu dr. Jerovšku so klicali socialisti: »Pa še drugič, gospod doktor, nam poskrbite za brezplačno zabavo!« Dr. Jerovšek pa je jezen molče odkuril.

Mariborske vesti.

Maribor 8. februarja 1923.

m Odlikovanje. Z redom sv. Save IV. vrste sta odlikovana docent dr. Ivan Matko, primarij oddelka za notranje bolezni v Mariboru in dr. Hugon Robič, primarij oddelka za venerične bolezni v Mariboru. Iskreno čestitamo!

m O podkupovanju se je razpisala klopčava »Straža«. Baje so demokrati z ne vemo kolikimi milijoni podkupili obrtnike in njihovega tajnika Kenda. Slednji je hotel priobčiti odgovor na »Stražino« napad, a svetovali smo mu, naj se ne omaje s »Stražino« gnojnico, ker dobro vidi, da menda ni človeka v Sloveniji, ki bi ga »Straža« že ne bila obrizgala z gnojnico. Na podkupovanje se pač dobro razumejo blagoslovljeni gospodje s poje-dinami v farovžih, mi navadni zemljani za take stvari nimamo smisla in ne sredstev. To bodi smrdljivi »Straži« edini odgovor!

m Volilni manevar klerikalcev z občinskim proračunom je v veliko jezo in

žalost dr. Jerovškega et consortes izpodletel. Dasi so z vsemi najostudnejšimi in najnesramnejšimi sredstvi, kar jih je premore klerikalni arzenal, z lažmi in natolcevanjem, skušali preprečiti sprejem proračuna, pri čemur se je posebno odlikoval katoliški duhovnik, dr. Jerovšek, je proračun bil včeraj z veliko večino sprejet. Klerikalna nakana, operirati s proračunom pri volilni agitaciji, je s tem padla v vodo. Kdor klerikalcev doslej še ni poznal, si jih je pri proračunskih sejah lahko do dobro ogledal. Vse, kar se naziva klerikalno, je demagogija in laž.

m Delavska stranka oziroma »stranka konzumentov«, kakor se bo baje nazvala narodnosocialistična stranka pri bodočih volitvah, se je res že popolnoma »proletarizirala«. Poleg profesorja, poštarja in davčnega uradnika sedita v občinskem klubu upravni svetnik banke in v novejšem času neizogibni advokat — večkratni milijonar. Živel proletarijat, živel delavska stranka!

m Duhovnik dr. Jerovšek — žigosan za lažnjivca. Znan dr. Jerovšekova demagogija mu je na včerajšnji občinski seji izpodletela. Da bi onemogočil sejo, si dr. Jerovšek ni dal dostaviti pravočasno vabila k seji. V tiskarni je naročil svojim ljudem, naj rečejo občinskemu dostavljalcu, da se je odpeljal v Zagreb in se vrne še le v ponedeljek. Na včerajšnji seji pa je sam priznal, da sploh ni bil v Zagrebu. Občinski svetniki so ga javno v občinski dvorani imenovali lažnjivca. Kakšno zaupanje naj ima ljudstvo v takega duhovnika, lahko vsak sam presodi.

m Umetniški klub »Grohar« nas naproša, da objavimo sledeče oznanilo: »Gospod Kreinz »ein hiesiger Künstler« itd. je te dni baje razstavil v Prečni ulici svoje najnovejše delo »Vila na Bledu«, katero je namenjeno za neko ministrstvo v Beogradu. Ta »senzacionalni umotvor«, ki obsega 4 m dolžine in 2 m višine ni bil od nobenega člana kluba »Grohar« odobren in čudimo se le, da prinašajo take senzacije celo slovenski listi v Ljubljani. Občinstvu bodi povedano, da je g. Kreinz le pleskar in žrkostikar in da nima pravice si nadevati ime umetnika, kakor je bilo javljeno v časopisju. Čudimo se le dotičnemu ministrstvu, da se obrača z narečili na g. Kreinza v Mariboru; vedeli bi tudi radi, za katero ministrstvo je ta slika določena? Vse naše časopisje naprošamo, da ponatisne to oznanilo!

m Kako se postopa v delavnici južne železnice? Mariborska delavnica južne železnice je eno največjih knezd protinarodnega, protidržavnega in komunističnega rovarjenja v našem mestu in menda tudi sploh v celi državi. V celi delavnici je nameščenih komaj kakih 30 odst. naših ljudi, vsi drugi so nemčurji, Nemci in deloma tudi inozemski strokovnjaki. Tudi vodstvo delavnice tvorijo po veliki večini ljudje, ki so docela prepojeni z nam sovražnim duhom in z mrznjo do vsega, kar je slovensko in jugoslovansko. Naravno je, da je vsled tega položaj naših ljudi v delavnici skrajno težaven; odpušča se jih pod vsemi mogočimi pretekami, samo da se pripravijo mesta za nemčurje, Nemce in inozemce. Pred kratkim so odpustili zopet par delavcev; posebno ključavničarjev, zavednih naših ljudi, češ, da so slabi delavci, čeprav to ni res. Kakor doznavamo je sedaj v delavnici 50 praznih mest za ključavničarje, katera pa ne nameravajo zasedeti z našimi brezposelnimi in pod neumnimi pretekami odpuščenimi ključavničarji, ampak s tuji in inozemci. Sedaj nameram **Javna zahvala.** Prejeli smo in priobčujemo: G. dr. Jerovšek nas je pri zadnjih občinskih sejah, ko so mestne občete trle skrbi za proračun in dobrobit mestnega prebivalstva, tako imenitno zabaval in skrbel za veselo razpoloženje v sicer pusti občinski dvorani, da si ne moremo kaj, da mu ne bi tem potom izrekli za brezplačno zabavo naše najiskrenejše zahvale. Zahvaljujemo pa se tudi gosp. Žebotu, ki je s svojimi znano neslanimi medklici in nastopi dr. Jerovškega pri izvrševanju težke naloge, ki si jo je nadel v blagor mesta in prebivalstva, zvesto podpiral. Konstatiramo, da sta oba velikodušno odklonila honorar, ki jima ga je hotel baje izplačati za to g. župan, v prid mestne blaginje. — V imenu poslušalcev z galerije Jaka Tič.

m Neverjetno. Pri nas so peki pred dobrim tednom zvišali cene kruha in pecivu, v Gradcu, v skrahirani Avstriji pa so istočasno znižali cene kruha za 200 ak!

Res neverjetno!

vajo južno železnico poddržaviti, zato upamo, da bo državna uprava že mala boljše zaščititi naše interese v obmejnem Mariboru ter izčistiti delavnico južne železnice. Če tega ne bo storila sedanja radikalna vlada, bo to storila kaka druga, ker tako ne more več iti dalje.

m Maškerada sokolskega društva v Mariboru, v soboto dne 10. t. m., se odprla nekaj minut pred pol 21. uro s polonezo. Ob pol 21. uri slavnostni vstop Ahasverja v dvorano. Nato spreved in rajalni nastop mask pod vodstvom br. Leskovarja. Maske, bodite točno na mestu! Letošnja Sokolova maškerada bo nekaj izvanrednega. Ogromni Ahasverjev šotor zavzema polovico dvorane v 2. nadstropju in bo v poplavi luči in zelenja. Uverjeni smo, da bo naša letošnja prireditev po svoji brezhibni organizaciji in okusni opremitosti ostala vse mobiskovalcem v najprijetnejšem spominu. Še enkrat kličemo naši inteligenci in vsemu narodnemu občinstvu: Pridite med nas, podprite nas, ne bo Vama žal!

m V petek 9. t. m. koncert v Grajski kleti polnoštevilnega narodnega železn. glasbenega društva »Drava«. Začetek ob pol 20. uri. Vstopnina 2 din.

m Prošnja Mariborčanom! Z javnosti neznano in morda nikdar razumljivo požrtvovalnostjo je krog mladih in lepoto gledališke umetnosti odkrito ljubečih idealistov ustvaril Mariboru kulturno ustanovo, katere eksistenčno upravičenost je vsa javnost priznala. Energija in ljubav, ki je ustvarila dosedanje, se ni zmanjšala, temveč ob uspehih dosedanjih pravo povečala. Ne moremo pa zanikati dejstva, da potrebujemo za uspešno nadaljnje delo izdatnejše podpore javnosti in osobito gmojne podpore. V kolikor je v kratki dobi našega delovanja zaznamovali kakršnokoli neuspeh, ga je pripisati izključno zaprekam tehničnega značaja, ki jih more odstraniti le blagajna. Prisiljeni smo v interesu prospeha Ljudskega odra apelirati na mariborsko javnost, da nam ne odkloni podpore, kadar bomo zanj zaprosili. Javnost bodi uverjena, da bomo vsak vinar povrnil bogato z delom in novo ljubeznijo do umetnosti. Uprava Ljudskega odra v Mariboru.

m Razpis dimnikarskih del. Mestni magistrat razglašja: Mestna občina mariborska razpisuje dimnikarska dela za vsa mestna poslopja za leto 1923. Pogoji za to delo se morejo dnevno upogledati od 8. do 12. ure pri mestnem stavbnem uradu od 8. do 15. t. m. Pravilno opremljene in z 3 Din. kolkovane ponudbe za ta dela so vposlati zapečateni z napisom »ponudbe za dimnikarska dela v letu 1923« do najkasneje 15. t. m. do 12. ure pri mestnem vložišču. Občina si pridržuje pravico izbirati med ponudniki, ne da bi bila vezana na najmanjši ponudek.

Olepševalno društvo v Mariboru.

Maribor, 8. februarja.

Sinoči se je vršil v dvorani hotela Halbwild občni zbor Olepševalnega društva za mesto Maribor. Na dnevnem redu je bila sprememba pravil v tem smislu, da Olepševalno društvo postane tudi društvo za tujski promet. Ker je dosedanjemu odboru potekla triletna funkcijska doba, je bilo treba izvoliti nov odbor.

Društvo šteje danes 820 članov, zato moramo odločno grajati njihovo indiferentnost napram občnemu zboru, ki je imel na dnevnem redu dve važni točki. Učelca je namreč bila »laža U. pajmo, da se bo zanimanje za društvo poglobilo, odkar se je njegov delokrog razširil na tako važno panogo. Kakor je ravno v Sloveniji tujski promet.

Občni zbor je odprl dosedanjí požrtvovalni in delavni predsednik g. fin. občinski svetnik Ivan Šiška pozdravil navzočega delegata Zveze za tujski promet g. dr. Andrejko in na to podal pregled društvenega delovanja Olepševalnega društva. Dohodki, ki jih je imelo društvo v minulemu letu, so v primeri z nalogami, ki bi jih imelo v našem mestu, dokaj skromni in temu primerni seveda morali bi biti tudi izdatki. Vzlic temu je društvo poskrbelo za olepšavo mestnega parka, dalo je prepleskati klopi, ograje, paviljon; naročilo je nov inventar za gostilno v Ljudskem vrtu, ki je društveno last in je tudi plačevalo osobe za vrtarstvo, iz katere ima največ dohodkov. Razmerje med Olepševalnim društvom in mestno občino še vedno ni razčiščeno.

in to društvo samo ovira pri njegovem delovanju. Mestna občina daje za sedaj 2500 dinarjev subvencije. G. Šiška je podal tudi blagajniško poročilo na mesto pokojnega blagajnika Mlakerja. Društvo je imelo v prošlem poslovnem letu 131 tisoč 185 dinarjev dohodkov in 129.326 D stroškov. Za prihodnje leto je društveni budžet preračunan na 151.000 D, od tega bo dala vrtnarija 81.500 D. Lansko leto je izdalo za park 40.000 D. Društvo je tedaj kljub slabemu zanimanju javnosti in kljub nezadostni podpori s strani kompetentnih činiteljev pridno vršilo svoje naloge.

Zatem je povzel besedo delegat Zveze za tujski promet g. dr. Andrejka iz Ljubljane, ki je na kratko očrtal razvoj organizacije tujskega prometa v Sloveniji in v markantnih besedah označil neprecenljivo vrednost tujskega prometa za naše pokrajine. Zveza za tujski promet posveča v zadnjem času pozornost tudi severnemu delu Slovenije, osobito Mariboru in okolici. Treba je tedaj, da vsa zainteresirana društva in drugi činitelji podpirajo njegove intencije. Maribor je imel v minulemu letu 52.000 tujcev; to je dokaz, da je Maribor »štajerski Meran«, privlačna točka za tujski promet in je treba s smotreno organizacijo pripraviti pogoje za nadaljni razvoj. Zato priporoča, da Olepševalno društvo vzame akcijo v svoje roke in združi s svojim delokrogom tudi naloge društva za tujski promet, s čimer bo zelo koristila napredku Maribora in okolice.

Občni zbor je navdušeno odobril izvajanja g. dr. Andrejka, nakar je g. predsednik Šiška prečital spremunjena pravila. Važna je tudi določba, da društveno premoženje preide v last mestne občine, če bi se društvo razšlo; vendar pa ga prevzemnik sme uporabiti le za iste namene in mora ustanoviti novo društvo z enakim delokrogom. Letna članarina je povišana od 5 D na 10 D.

Sprememba pravil je bila soglasno sprejeta. Na to je bil izvoljen nov odbor in sicer: Ivan Šiška, fin. rač. svetnik, predsednik; Franc Gulda, trgovec, podpredsednik; Ivan Vrščaj, profesor, tajnik; Ivan Pohak, davčni uradnik, blagajnik. Odborniki: Franjo Kumerc, obrtnik; Režika Svarcova; dr. Fran Hojnik, odvetnik; A. Ellinger, trgovec; Henrik Haas, urecnik »Mbg. Zeitung«. Namestniki: Ivo Karaza, Franc Mahkovec, VI. Vračevič, B. Borko, Iv. Hajny. Pri slučajnostih se je debatiralo o raznih vprašanjih, tičočih se olepšave mesta in okolice, pri čemur je dobil novi odbor več dobrih vzpodbud in predlogov. Ob 10. uri je predsednik g. Šiška občni zbor zaključil.

Narodno gledališče.

Repertoire:

Cetrtek, 8. febr. Traviata, B. Gostuje Zd. Knittl, član zagrebške opere, Petek, 9. febr. Ljubosumje, A. (premijska). Gostuje Osip Šest, režiser ljubljanske drame.

Sobota, 10. febr. Ljubosumje C. (kuponi). Gostuje Osip Šest, režiser ljubljanske drame.

»Ljubosumje«. V petek, 9. t. m. v pripravi tuk. gledališče znamenito rusko dramo v petih dejanjih »Ljubosumje« od Arcibaševa. Poleg mnogoštevilnih romansov, novel in dram je »Ljubosumje« eno najpopularnejših Arcibaševih del. Kakor v drugih svojih delih se je lotil dramatik v »Ljubosumju« seksualnega problema, posebno ženski opostavlja na erotični oder, češ: telo je ženski cilj vsega njega življenja, vse drugo je zanj le zunanji blesek, moderna čast. Večina dejanja se plete okoli Helene Nikolajevne (ga Bukšekova), Klavdije Mihajlovne (ga Mitrovičeva) in njenima soprogoma Sergejem Petrovičem (Šest) ter Semen Semenovičem (Rasberger). Oba varati svoje moze, Arcibašev je bil rojen l. 1878. Kakor doznavamo iz časopisja se baš sedaj odigrava pisateljeva življenjska tragedija: v matuški Moskvi umira v veliki bedi. — Predstava za mladino ni primerna!

Sokolstvo.

O Vse pri maškeradi sodelujoče dame prosim jutri, v petek dne 9. t. m. ob 16. uri na sestanek v mali dvorani Narodnega doma, da dovršimo dekoracijo. Preds. veselicega odseka: dr. Toplak.

Mihel Zevaco:

Markiza Pompadour.

Zgodovinski roman. — Poslovenila
Rosandra.

(Dalje.) (25)

Poisson je računal in hotel vedeti: »Koliko butelj vina od Anjou se pač lahko kupi za tisoč lir?«
»Crebillon pa ga je zavrnil: »Oprosti, oprosti; ti hočeš gotovo reči, koliko butelj šampanjca?«
To je bil vedni predmet prepira, v cellem prijateljskem življenju ju je razdvajala le ena točka: eden je prisegel le na dobroto vina od Anjou, a drugi je ljubil le šampanjca. Tako je prav res, da je i v najpopolnejših prijateljskih temna točka nesloge.
Gospa Poisson je med tem preiskala viteza d' Assas. — in opazila, da nima nobene vidne rane. — Mladenič je dobil vdarec na desno temo, ki pač ni pustil nobenega vidnega znaka a tem hujše vplival na možgane.
In pristavila je z ostudnim nasmehom: »Če pa bi umrl vsled pretoka krvi v možganih, — meni tudi prav. — Jaz ne vem ničesar, — in videlo se tudi ne bode. Sicer se mi pa zdi, da ne bo umrl.«
Popravila je viteza še na divanu in vgasnila druge baklje, le jedna je ostala. Potem je tiho odšla.
Mir se je vrnil v hišo, — vse je bilo tiho. —

Ko se je vitez d' Assas zgrudil na cesti, je zgubil popolnoma zavest. — Potem pa je vsled mlade, življenja željne moči vendar nekaj zapopadel, se malo zavedal, — a le hipoma, — kakor hipni bliski, katere se gleda v temi. — Vendar se mu je zdelo, da so ga vzdignili, nesli, položili nekam, — a moči so mu odpovedale in vsa njegova zavest je odnehala. — Nič več ni vedel o sebi, — poznanje časa se mu je zgubilo in šele čez precej dolgo so življenjski duhovi zopet začeli vzbujati se, seveda le v presledkih, — čutil je svinec v glavi, — v ušesih ropot in šum vodopada, — in slednjič so se vendar zopet združili vsi občutki, zavednost se je vračala, — začel je misliti. —
A bilo je grozno! —
Prva misel, ki je vstala precej jasno v trudnih možganih, je bila ona o smrti. Čutil je, da mu kri valovi proti možganom, — čutil, da se mu razkrajja in da mu vhaaja življenje. —
Ah, — vode, — malo, — le kapljico vode! — Na čelo in na željne ustnice. —
»Vode, — malo vode!« —
Zdelo se mu je, da je glasno zakričal. —
»Ah, — umiram, — umiram, ker mi manjka kaplja vode. — Ali ni nikogar pri meni, ali me ni nihče slišal? — Oh, da bi le oprostil grlo!« —
Z največjo silo se je hotel premakniti, vzdigniti, — a — niti malo se ni premaknil. — kot da je zvezan s svinčeni vrvmi. — Nič, nič, — niti premakniti se ni mogel. —
Le nekaj se mu je posrečilo, — odpril je za spoznanje oči. — Brez presenečenja,

kajti presenečenje je že močna zavednost misli, — se je videl v tuji sobi, — v elegantnem, koketnem salonu. —
Hotel je vsaj z očmi pregledati sobo, — a tudi oči so bile nepremične, hotel jih je popolnoma zapreti, a veke in trepalnice so okamenele. — Nič, nič, — okamenel, nepremično prikovan. —
In tako je ostal njegov pogled vprt v mala vrata zastarta z zaveso, na kateri so bili naslikani ljubki amorini, opleteni z rožnatimi vencami. —
»Vode, — malo vode!« — Zdelo se mu je, da je zopet zakričal, a ustnice se mu niso niti odprle. —
Potem mu je misel zopet sestavljala dogodek, — kako je šel iz gostilne in prišel v ulico Bons Enfants. — Zakaj vendar? — Da, da, — da opazuje, vidi hišo, — njeno hišo. — In kralj, — kaj je delal kralj pod portalom? —
Silna ljubosumnost se mu je zbudila v duši, — kralj prihaja zavoljo nje! — In on, revni častnik, je upal. — — — — — oh, — oh! — — — — — Zdaj je bilo vse končano. —
Čutil je, da ga objemlje smrt, — da je ne bo nikdar več videl, — da ona ne bo nikoli zvedela, kako je njegova misel bila posvečena le nji, — njegova zadnja misel! —
Umreti, — da, — čutil je, da le še trenutek življenja in potem gotovo, — smrt! Šum v ušesih je bil vedno močnejši, zameval je še, da mu sili kri v možgane, da mu žile pokajo na sencih. —
Zdajci pa je njegovo v vrata obrnjeno oko zagledalo belo prikazen, kakor

angeljski duh, ki ga pozdravlja iz večnosti. —
Prikazen se mu je bila približala, — in vsa njegova duša, vse njegove zmožnosti so se napele, da bi vstal, — zaklical od veselja, — kajti prikazen je bila ona — ona, in zdelo se mu je, da se mu je izvil iz grla glas, hropenje radosti, — da je ona morala slišati njegovo veselje, — saj je bila ona, — krasna devojka iz gošljave pri Romitoriju. —
VIII.
Grof du Barry.
Grof du Saint-Germain je spremljal domov grofa du Barry, katerega je bil zjutraj ranil v ramo vitez d' Assas. —
Du Barry je stanoval v okraju Sv. Alojzija, koncem okraja Sena-Anjon, v starodavni palači. Razgled iz te palače ni bil preveč zanimiv, — gledala so okna na otočju Louvier, kjer so čez dan ribarili revni ribiči, a ponoči se shajala vsakovrstna družba. —
Palača du Barry je bila krasna, — kjer je že samo predsobje tako veliko, kakor površina tega, kar dandanes zovejo arhitekti veliko stanovanje. —
Svoječasno ob dobi vladanja Ludvika XIV. je vrvelo po veličastnih sobanah glasno življenje, — stari — ranjki du Barry je dajal veselice in zabave, — tudi kralj je prisostvoval jedenkrat veselici, ki je na čast vladarja vsebovala popolno gledališko igranje in pa banket, ki je zadovoljil samega Saint-Simona, ki je bil, kakor znano, v tem oziru jako siten in izbirčen. —
(Dalje prihodnjč.)

Bernhard Kellermann:

PREDOR.

Roman.

(Dalje.)

(125)

Meter visoka mumija je segla Ethel in malemu Macu v roke ter se oprezo vzbela v vagon: potemtakem bo Lloyd tisti, ki se je najprej popeljal ko potnik! Ne kak cesar ali kralj, tudi ne predsednik Zedinjenih držav, ampak velesila Lloyd, denar, je bil prvi potnik!
Ethel in deček sta ostala. Malega Maca je z Rawleyja pripeljala, da bi ta veliki trenutek sodoživel. Allan se je od sina in Ethele poslovil in Ethel je rekla: »Well, good bye, Mac. I hope you will have a nice trip!«
Vrtavke so sezavrtle in po kolodvornici je zašumelo votlo, piskajoče. Ko so bili okreti vrtavki dovolj pogostni, so se opore samogibno vzemkile — in vlak je ob bučnem krikanju vzradoščene množice šinil iz kolodvornice.
Iz obseval so švigali blede svetlobni stožci po Hobokenu, Newyorku in Poroklynu, sirene parnikov v ladjenicah, na Hudsonu, v zatoku, na East-Riveru so tulile in zavijale, telefoni so zvonili, brzjavci so trkali. Newyork, Chicago, San Francisco so zakipeli, živo radovanje vsega sveta je Allana pospremlilo na pot. Vsi tehnični obrati sveta, vsi tedaj oceansko vodovje raztepači ladijski vijaki so ob istem času na pet minut zastali, na vseh tedaj vozečih železničnih strojih in parnikih so ob istem času zapiskale in zatulile piščali in sirene: zavriskalo je delo, na vso moč in kakor da je iz uma, zavriskalo v proslavo svojega stvornje.
Stari Lloyd se je dal razpraviti in je legel.
Vlak je brzel svojo pot.
Po hotelih je ob desetih večerjalo in se o bližnjem startu razvneto pomenkovalo na tisoče ljudi. Svirali so godbeni zbori. Razvnetost je bila iz minute v minuto hujša. Ljudje so postajali vžigjeni in celo poetični. Pravili so si, da je predor »najznamenitejša, kar je človek kdaj storil.« »Mac Allan je zložil epos in z njim železo in elektriko proslavil.« Z ozirom na vse tisto, kar se mu je pripetilo v dvajset in petih letih graditve, se je še celo zatrdjevalo, da je Mac Allan »Odisej novodobne tehnike.«
Deset minut pred polnočjo je zaplamenela projekcijska plošča bioskopa »Edison« in velela »Mirujte!«
Nemudoma je vse dočista utihnilo. In takoj so se je prikazovati upodobitve, dospevala po telekinematografu. Po vseh svetovnih mestih na zemlji se je prikazala v isti sekundi kolodvornica hobokenske postaje vsa črna ljudi. Videl se je močnejši predorski vlak, videlo, kako se Allan poslavlja od Ethele in sinčka — gledalci vintijo klobuke, — videlo, kako vlak drči iz kolodvornice...
Navstajal je nepopisen, odjekujoč vrišč, ki se je razlegal več minut. Na mize so se ustopali, čaše za penino so razbijali in jih prerivajoč se tla in sem trli z nogami, da se jih je uničilo kdo ve koliko. Godba je zaigrala predorsko popevko: »Three cheers and a tiger for him!« Toda šunder je bil tolik, da godbe sploh ni bila slišati.
Nato se je na platno prikazal napis: »Petindvajseto glav.« Allan, ko je gradnjo pričel, Allan, kakršnen je danes. Navstajal je ponovljen vrišč iz navdušenja. Hobby, Strom, Harriman, Barmann, S. Woolf, »tolsti Müller«, Lloyd. Potlej se je začelo predvajanje filma. Najprej se je videl meeting na strešnem vrhu »Atlantica« in pričetek kopanja, a potem se je čez noč presledkoma videlo, kako se je vršila gradnja, in kadar se je na platnu pojavil Allan, je oduševljena radost vselej zakipela iznova. Velikanski film je pokazoval ka-

tastrofo, stavko. Zopet je bilo videti, kako je Allan skozi megaton govoril nepregledni množici delavstva (in fonograf je glasil odlomke njegovega odgovora!), se je videl izprevid predorovcev, se je videl veliki požar, se je videlo vse.
Črez dobro uro, ob enih, se je na projekcijski plošči prikazala brzjavka: »Allan krenil v predor. Množica nepovedno navdušena! V gneči mnogo poškodovanih!«
Film je prikazovanje nadaljeval. A črez vsake pol ure ga je prekinila brzjavka: Allan šinil mimo stotega kilometra — mimo dvestotega — Allan na eno minuto ustavil. Sklepali so ogromne stave. Filma ni gledal nikdo več. Vsi so računili, stavili, vpili! Ali bo Allan na Bermudo prispel za časa? Allanova prva vožnja je postala dirka, dirka električnega vlaka, in nič drugega. Zabesnel je pohlep po rekordu! V prvi uri je Allan na nič dejal rekord za električne vlake, ki ga je dotlej držala proga Berlin-Hamburg. V drugi uri se je spravil nad svetovne rekorde za letala in jih je užugoval, v tretji jih je užugal.
Ob petih je napetost dosegla nov višek.
(Konec prih.)

Vsakovrstno kurivo

pe najnižjih dnevnih cenah vedno v zalogi.

Trboveljski premog! Kolobarji à K 26.—!

Invalidi in upokojeanci popust!

Trgovina s premogom in drvimi na debelo in drobno

VILKO APIH, popr. LIPPERT

Tattenbachova ul. 13. 273

Podpirajte slovenske tvrdke!

Mala oznanila

Gospodična z znanjem slovenskega in nemškega jezika, strojepisja, želi vstopiti v službo pri podjetju ali trgovini kot kontoristinja ali blagajničarka. Gre tudi na deželo. Ponudbe pod »Vestna moč« na upravo »Tabora«. 266

Pet mesecev starega otroka moškega spola se odda na hrano. Vprašati pri g. Ivanu Rapoc, Levstikova ul. 29. 268

Proda se v Studenih na Pekrski cesti lepo posestvo, obstoječe iz stanovanjske hiše, hleva in 3 orlov zemljišča. Vprašati: Frane Toplak, Studenci, Pekrska cesta. 272 2-1

Hiša za jedno družino, z velikim skladiščem in trgovino, električno razsvetljavo, vodovodom, v bližini Glavnega trga, na jako prometni ulici, spodobna za veliko delavnico, se proda. Kupec se lahko takoj vidi. Cena 225.000 Din. 50.000 Din. lahko ostane vključeno. Posredovalec dobijo pro vidjo. Vpraša se: M. Grčič, Koroška cesta 49. 271 3-1

PALMA

Kaučuk potpetnike in potplate

Trgovska hiša

v Mariboru, s prostim lokalom, na prometnem prostoru, se za ceno Din. 215.000.— ceno prodaja. Pojasnila se dajo iz prijaznosti Aleksandrova cesta št. 32, v trgovini. 270 2-1

Veletrgovina s premogom in drvimi

Na debelo. F. & A. UHER Na drobno.

SLOVENSKA ULICA STEV. 8. :: TELEFON STEV. 344.

CENIK.

Premog v vsaki množini, na dom postavljen po Din 32.—, 37.—, 42.—, 45-25 in 66-75 za 100 kg.

Drva bukova, cela, na dom postavljena la Din 700.—, la Din 625.— za klastro.

Bukova rezana. 20 cm dolga, na dom postavljena la Din 50.—, la Din 45.— za meter.

Mehka, 1 meter dolga, rezana (odpadki) Din 0-27, za kg na dom postavljena

Naročila se sprejemajo samo v pisarni, Slovenska ulica št. 8.

Širite povsod naš list!